

UZASADNIENIE

W. G. został obwiniony o to, że:

- w dniu 16.11.2021 roku około godziny 16.20 w B. przy ulicy (...) w sklepie (...) naruszył nakazy związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 poprzez niestosowanie się w obiektach handlowych do obowiązku zakrywania ust i nosa, to jest o wykroczenie z art. 116 § 1a k.w.

Sąd Rejonowy w Bełchatowie wyrokiem z dnia 23 marca 2022 roku w sprawie II W 872/21:

- uznał obwinionego W. G. za winnego popełnienia zarzucanego mu i za to na podstawie art. 116 § 1a k.w. wymierzył mu karę grzywny w wysokości 500 złotych;
- zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 50 złotych tytułem opłaty oraz kwotę 120 złotych tytułem zwrotu zryczałtowanych wydatków poniesionych w sprawie.

Apelację w przedmiotowej sprawie wniósł obrońca obwinionego z wyboru skarżąc powyższy wyrok w całości na korzyść obwinionego i zarzucając zaskarżonemu wyrokowi obrazę prawa materialnego:

- art. 116 § 1a k.w. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, gdy czyn przypisany obwinionemu nie wyczerpywał znamion tego wykroczenia,
- art. 1 § 1 k.w. poprzez jego niezastosowanie, w konsekwencji czego bezpodstawne przypisanie obwinionemu odpowiedzialności za wykroczenie w sytuacji, gdy wszystkie elementy „nakazu zakrywania, przy pomocy maseczki, ust i nosa” w określonych okolicznościach i miejscach, zostały uregulowane w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Rozporządzenie), zamiast w sprawie,
- art. 42 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. poprzez jego niezastosowanie, bowiem zarzucany obwinionemu czyn, nie został skutecznie i legalnie zabroniony przez ustawę,
- art. 31 ust. 1 i 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. poprzez jego niezastosowanie, bowiem w/w rozporządzenie w zakresie, w jakim ogranicza prawa i wolności konstytucyjne, nie może być uznane przez Sąd za skuteczną i legalną podstawę prawną ograniczenia tych praw i wolności obywateli, a w konsekwencji ukarania obwinionego,
- art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w zw z art. 46b pkt 13 ustawy z dnia 05 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi poprzez jego niezastosowanie, bowiem upoważnienie zawarte w art. 46b pkt 13 w/w ustawy nie zawiera konkretnych wytycznych dotyczących treści Rozporządzenia co do sposobu realizacji nakazu zakrywania nosa i ust i zostało wydane bez zgromadzenia odpowiednich danych wymaganych dyspozycją art. 46a Ustawy.

W konkluzji skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie obwinionego od zarzucanego mu czynu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga apelacyjna obrońcy obwinionego W. G. okazała się zasadna w takim stopniu, że na skutek jej wniesienia zaistniała konieczność zmiany zaskarżonego wyroku i uniewinnienia obwinionego W. G. od popełnienia przypisanego mu czynu.

Na wstępie przedmiotowych rozważań wskazać należy, iż zgodnie z treścią art. 2 § 1 k.w. jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia wykroczenia, stosuje się ustawę nową. W orzecznictwie i literaturze przedmiotu przyjmuje się, że pojęcie ustawy na gruncie przepisów międzyczasowych w prawie karnym rozumiane jest szeroko i nie ogranicza się wyłącznie do ustawy, jako szczególnego rodzaju aktu prawnego, ale odnosi się do całości stanu prawnego obowiązującego w danym czasie, włącznie z przepisami niższego rzędu wypełniającymi tzw. ustawowy blankiet lub precyzującymi znamiona zawarte w przepisie ustawy. Wobec konsekwentnego stanowiska prezentowanego przez Sąd Najwyższy od ponad 50 lat, a także dominującego poglądu w doktrynie prawa karnego oraz przy uwzględnieniu zmian normatywnych zachodzących w obszarze prawa międzyczasowego na przestrzeni obowiązywania trzech kodyfikacji karnych, przyjąć należy, że norma intertemporalna zawarta w art. 2 § 1 k.w. (podobnie, jak w art. 4 § 1 k.k. i art. 2 § 2 k.k.s.) znajdzie zastosowanie do uregulowań epizodycznych zawartych w ustawie albo aktach wykonawczych, które uszczegóławiają przepisy ustawowe albo stanowią ich wypełnienie (przepisy blankietowe), jeżeli w ustawie nie przewidziano stosownych uregulowań przewidujących odmienne reguły rozstrzygające o kolizji ustaw w czasie. Prawodawca za każdym razem ma możliwość zapobiegnięcia takiej sytuacji, wprowadzając szczególny przepis pozwalający na ukaranie za wykroczenie po uchyleniu stanowiącego jego podstawę zakazu lub nakazu. Taka regulacja wyłączałaby stosowanie wobec sprawcy zasady prawa korzystniejszego, nakazując dokonanie oceny prawnej tylko z punktu widzenia przepisów obowiązujących w czasie popełnienia czynu (tak też w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 09.03.2022 r., I Kzp 12/21, Legalis).

Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa, a także poglądów doktryny prawa karnego, pojęcie ustawy we wskazanych przepisach należy odnosić nie jedynie do określonego rodzaju aktów prawnych (wskazanych w katalogu źródeł prawa w art. 87 ust. 1 Konstytucji RP), a do całego obowiązującego w danym czasie stanu prawnego mającego zastosowanie do badanego czynu. Zmiana ustawy może więc dotyczyć zmiany ustawy sensu stricto, w tym zmiany choćby jej poszczególnych przepisów, wartościujących badany czyn, jak również zmiany przepisów wydanych przez właściwe organy na podstawie i w granicach upoważnienia ustawowego. W podobnym duchu wielokrotnie wypowiadał się Sąd Najwyższy, który przyjął, iż nie tylko zmiana przepisu blankietowego, ale także zmiana przepisów precyzujących sferę karalności powoduje zmianę stanu prawnego określonego w tym przepisie i stan ten należy oceniać w ramach art. 4 § 1 k.k. Oznacza to w kontekście zasady *lex mitior retro agit*, że zmianą ustawy obligującą do rozważenia pierwszeństwa ustawy obowiązującej w czasie orzekania przed ustawą obowiązującą w czasie popełnienia czynu, jest co do zasady zmiana dowolnego elementu składającego się na stan prawny odnoszący się do badanego czynu, w tym zmiana regulacji wypełniających blankietowo sformułowane przepisy prawa karnego (por. uchwały Sądu Najwyższego z: dnia 15.02.1984 r., VI KZP 44/83, Legalis, poz. 69; dnia 21.11.1986 r., VI KZP 23/86, Legalis, poz. 23; dnia 25.11.1971 r., VI KZP 42/71, Legalis; dnia 18.04.1973 r., VI KZP 5/73, Legalis, oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 11 października 2000 r., III KKN 356/99, Legalis, z dnia 04.07.2001 r., V KKN 346/99, Legalis; z dnia 27.06.2003 r., III KK 202/03, Legalis; z dnia 09.07.2020 r. III KK 182/19, Legalis; por. także A. Zoll (red.), Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz, t. I, Kraków 2004, s. 97-98; T. Grzegorzczak, Kodeks karny skarbowy. Komentarz, Warszawa 2006, s. 110; F. Prusak, Prawo i postępowanie karne skarbowe, Warszawa 2002, s. 7).

Na gruncie obecnie obowiązujących przepisów w orzecznictwie i doktrynie także dominuje pogląd, zgodnie z którym zasadę *lex mitior retro agit* stosuje się do uregulowań czasowych lub epizodycznych, o ile w przepisach intertemporalnych nie przyjęto rozwiązań normatywnych, które wyłączałyby lub modyfikowałyby zakres jej stosowania do tej grupy przepisów prawnych. Nadal też przez zmianę ustawy rozumie się także zmianę aktów rangi podustawowej, dopełniających znamiona ustawowe.

Przechodząc do rozważań szczegółowych – mając na względzie, że obwinionemu W. G. postawiono zarzut naruszenia w dniu 16 listopada 2021 roku nakazu zakrywania ust i nosa w obiektach handlowych – podnieść należy, iż obowiązek ten istniał i był okresowo znoszony na przestrzeni ostatnich dwóch lat rozporządzeniami Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii: z dnia 1 grudnia 2020 r., ustanawiającym nakaz obowiązujący do dnia 27 grudnia 2020 r. (Dz. U. 2020, poz. 2132), z dnia 21 grudnia 2020 r., ustanawiającym nakaz do dnia 28 lutego 2021 r. (Dz. U. 2020, poz. 2316 ze zm.); z dnia 26 lutego 2021 r., ustanawiającym nakaz do dnia 28 marca 2021 r. (t.j. Dz. U. 2021, poz. 447 ze zm.); z dnia 19 marca 2021 r.,

ustanawiającym nakaz do dnia 7 maja 2021 r. (Dz. U. 2021, poz. 512 ze zm.), z dnia 06 maja 2021 r., ustanawiającym nakaz do dnia 28 lutego 2022 r. (Dz. U. 2021, poz. 861 ze zm.), z dnia 25 lutego 2022 r., ustanawiającym nakaz do dnia 31 marca 2022 r. (Dz. U. 2022, poz. 473), by aktualnie – od dnia 28 marca 2022 roku – rozporządzeniem z dnia 25 marca 2022 r. (Dz. U. 2022, poz. 679 ze zm.), obowiązek ten został zniesiony. Niewątpliwie przepisy ustanawiające obowiązek zakrywania ust i nosa, których naruszenie stanowiło wykroczenie określone w art. 116 § 1a k.w., miały charakter epizodyczny, a utrata ich mocy nie wynikała z decyzji o pущczeniu w niepamięć takich czynów, lecz z zaistniałej w określonym czasie sytuacji faktycznej związanej z przebiegiem pandemii, uzasadniającym złagodzenie stosownych obostrzeń. Jednocześnie podkreślić należy, iż norma art. 116 § 1 a k.w. ma charakter blankietowy, a jej wypełnienie następuje w drodze rozporządzenia określającego nakazy i zakazy obowiązujące w związku ze stanem pandemii lub stanem epidemiologicznym, których nieprzestrzeganie może powodować odpowiedzialność wykroczeniową na podstawie w/w przepisu. Delegację do wydawania takich rozporządzeń zawiera art. 46a i art. 46b pkt 1-6 i 8-13 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2021 r. poz. 2069 i 2120 oraz z 2022 r. poz. 64 i 655).

A zatem, w dniu popełnienia przez obwinionego zarzuczonego wykroczenia obowiązywało Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego z dnia 19 marca 2021 roku r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 512), które w okresie od wejścia w życie w dniu 08 maja 2021 roku do dnia 28 lutego 2022 roku w § 25 ust. 1 pkt 2 e, które nakazywało zasłanianie przy pomocy maseczki ust i nosa m. in. w obiektach handlowych lub usługowych, placówkach handlowych lub usługowych i na targowiskach (straganach). Oznacza to, że obwiniony w dniu 16 listopada 2021 roku nie stosując się do tego obowiązku na terenie sklepu (...) w B. wyczerpał znamiona art. 116 § 1 a k.w. w zw. z w/w rozporządzeniem (według stanu prawnego obowiązującego w dacie czynu).

Jednak rozporządzenie to – jak wskazywano powyżej – wielokrotnie nowelizowane, ostatecznie zniosło obowiązek zasłaniania przy pomocy maseczki ust i nosa. W szczególności w okresie od dnia 28 marca 2022 roku do dnia 30 września 2022 roku obowiązek ten ograniczony został jedynie do budynków w których prowadzona jest działalność lecznicza oraz aptek. Wynika to z § 7 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego z dnia 25 marca 2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 679). Tym samym, według tego stanu prawnego obwiniony nie zasłaniając ust i nosa za pomocą maseczki w budynku banku nie ponosiłby odpowiedzialności za wykroczenie z art. 116 § 1 a kw.

Zważywszy zatem na okoliczność, iż – jak zostało to wykazane powyżej – ustawodawca nie przewidział żadnych przepisów intertemporalnych związanych ze zmieniającymi się obowiązkami w zakresie zasłaniania za pomocą maseczki ust i nosa oraz z odpowiedzialnością wykroczeniową za łamanie tych obowiązków, oznacza to, że do odpowiedzialności wykroczeniowej w tych przypadkach zastosowanie ma ogólna reguła intertemporalna z art. 2 § 1 k.w. Zgodnie z zawartą w tym przepisie normą, jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna, niż w czasie popełnienia wykroczenia, należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawy. Jednocześnie z utrwalonego orzecznictwa wynika, iż za moment orzekania w razie zaskarżenia orzeczenia pierwszej instancji należy uznać moment wydawania orzeczenia w Sądzie drugiej instancji, a przez ustawę obowiązującą poprzednio należy rozumieć również tzw. stany pośrednie, a więc najkorzystniejszą dla sprawy regulację prawną, jaka obowiązywała w okresie pomiędzy dniem popełnienia wykroczenia, a dniem wydawania wyroku w drugiej instancji. Przy czym, jak wskazano powyżej, norma intertemporalna zawarta w art. 2 § 1 k.w. (podobnie jak w art. 4 § 1 k.k. i art. 2 § 2 k.k.s.) znajdzie zastosowanie do uregulowań epizodycznych zawartych w ustawie albo aktach wykonawczych, które uszczegóławiają przepisy ustawowe albo stanowią ich wypełnienie (przepisy blankietowe), jeżeli w ustawie nie przewidziano stosownych uregulowań przewidujących odmienne reguły rozstrzygające o kolizji ustaw w czasie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 09.03.2022 r., I KZP 12/21, Legalis).

Dlatego w tej sprawie należało zastosować ustawę względniejszą, tj. § 7 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego z dnia 25 marca 2022 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 679), który w okresie od dnia 28 marca 2022 roku do dnia 30 września 2022 roku nie nakładał obowiązku zakrywania za pomocą maseczki ust i nosa w budynkach sklepów (a jedynie

w budynkach, w których prowadzona jest działalność lecznicza i w aptekach). Zatem stosując te przepisy należało obwinionego uniewinnić o popełnienia zarzucanego mu wykroczenia.

Mając zatem na uwadze powyższe wywody stwierdzić należy, że wniesienie skargi apelacyjnej przez obrońcę obwinionego skutkowało koniecznością zmiany zaskarżonego wyroku i uniewinnienia W. G. od popełnienia przypisanego mu czynu.

Na skutek zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie obwinionego W. G. od zarzucanego mu czynu oczywiście zdezaktualizowały się (stały się bezprzedmiotowe) zarzuty apelującego koncentrujące się na negowaniu możliwości przypisania sprawstwa wykroczenia w oparciu o przepisy rangi podstawowej (nawet te wydane na podstawie ustawy, co zdaniem skarżącego miało stać w opozycji do szeregu norm Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej), a w związku z tym na podstawie art. 436 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.w. Sąd Okręgowy nie będzie się do nich odnosił.

W analizowanej sprawie, wobec zmiany zaskarżonego wyroku i uniewinnienia obwinionego W. G. – w świetle treści art. 119 § 2 pkt 1 k.p.w. – ustalono, że koszty postępowania ponosi Skarb Państwa.

Mając na względzie powyższe okoliczności, Sąd drugiej instancji orzekł jak w sentencji wyroku.